

Innst. 102 S

(2015–2016)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Meld. St. 6 (2015–2016)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om nordisk samarbeid

Til Stortinget

Sammendrag

Det nordiske samarbeidet er høyt prioritert av regjeringen og er i stadig endring. På det utenrikspolitiske, sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske området har samarbeidet skutt fart og avstedkommet konkrete resultater. Ulike tilknytningsformer til EU og NATO er ikke til hinder for et sterkere samarbeid på disse områdene.

Nordisk ministerråd har gjennomgått en omfattende moderniseringsprosess som slutføres i løpet av inneværende år. Målet er at organisasjonen skal levere gode resultater på aktuelle problemstillinger som opptar de nordiske regjeringer og dermed også være bedre rustet til å møte fremtidige utfordringer for Norden. Dette innebærer også å relatere dagsordenen i Nordisk ministerråd til den europeiske agendaen, i forhold til regjeringens aktive europapolitikk.

Det danske formannskapet i 2015 har lagt vekt på fire temaer som skal styrke og fokusere det nordiske samarbeidet: vekst og næringsliv, vern om nordisk velferd, økt kunnskap om de nordiske verdier ved å styrke det nordiske «Branding»/merkevare, i tillegg til fokus på samarbeidet om Arktis. Finland overtar formannskapet i 2016.

Internasjonal profilering av Norden er et politisk satsingsområde etter at samarbeidsministrene vedtok en strategi for dette i 2014. 2016 blir det første året med egen budsjettlinje for slike satsinger.

Aktuelle hendelser har resultert i nye politiske initiativer på det utenrikspolitiske området under det

danske formannskapet, som for eksempel strategisk kommunikasjon i de baltiske landene for å møte russisk propaganda, og et demokratiprojekt i kjølvannet av terrorangrepene i København. I tillegg er klima og bærekraftig utvikling et prioritert område.

Utviklingen i Russland har også satt sitt preg på det nordiske samarbeidet. Nordisk ministerråds kontorer i Nordvest-Russland har blitt avviklet som følge av at russiske myndigheter registrerte dem som utenlandske agenter. Som resultat har Nordisk ministerråd det siste året styrket samarbeidet med de baltiske landene, og en arbeidsgruppe med deltagere fra de nordiske landene utarbeider en plan for hvordan prosjekter eventuelt kan videreføres i Russland.

Ministerrådet følger aktivt opp Könberg-rapporten på helseområdet fra 2014 og anbefalingene i denne, herunder en nordisk folkehelsepolitisk plattform og tiltak mot antibiotikaresistens i 2015. En tilsvarende rapport forventes på arbeidslivsområdet ved utgangen av inneværende år.

Arbeidet med å bekjempe grensehindre prioriteres høyt. Innenfor grensehinderrådet har Norge og representant Svein Ludvigsen prioritert i alt seks hindre for 2015. Første rapport (2014) forelå i desember, og årets rapport ventes å foreligge i desember.

Det vises for øvrig til kapittel 2 i meldingen som gir en orientering om aktuelle saker i det nordiske samarbeidet. Kapittel 3 omhandler samarbeidet med nabolandene og de andre regionale rådene, mens kapittel 4 orienterer om nordisk utenriks-, sikkerhets-, forsvars- og utviklingspolitisk samarbeid. Kapittel 5 omtaler det faglige samarbeidet i ministerrådet.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Svein Roald Hansen, lederen

Anniken Huitfeldt, Marit Nybakk, Kåre Simensen og Jonas Gahr Støre, fra Høyre, Elin Rodum Agdestein, Regina Alexandrova, Sylvi Graham, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Fremskrittspartiet, Harald T. Nesvik, Per Sandberg og Christian Tybring-Gjedde, fra Kristelig Folkeparti, Knut Arild Hareide, fra Senterpartiet, Liv Signe Navarsete, fra Venstre, Trine Skei Grande, og fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, viser til at det nordiske samarbeid er høyt prioritert av regjeringen og er i stadig endring, samt at dagsordenen i Nordisk ministerråd relateres til den europeiske agendaen.

Komiteen merker seg at på det utenrikspolitiske, sikkerhetspolitiske og forsvarspolitiske området har samarbeidet skutt fart og avstedkommet konkrete resultater.

Komiteen viser til at Nordisk ministerråd har gjennomgått en omfattende reformprosess som sluttføres i 2015, og at det danske formannskapet i 2015 har lagt vekt på fire temaer som skal styrke og fokusere det nordiske samarbeidet: vekst og næringsliv, vern om nordisk velferd, økt kunnskap om de nordiske verdier i tillegg til søkelys på samarbeidet om Arktis. Komiteen viser videre til at grunnsteinen i det nordiske samarbeidet baseres på Helsingforsavtalen, og mener at det er avgjørende at dagsordenen settes av politikere og at samarbeidet i Nordisk råd og Nordisk ministerråd brukes aktivt for at skape nytte for borgerne i Norden.

Komiteen merker seg at Finland overtar formannskapet i 2016 og at budsjettforslaget for 2016 har en ramme som er 1 pst. redusert i forhold til budsjettet for 2015, og peker på at det er viktig at felles ambisjoner er i relasjon til disse rammer.

Komiteen gir sin tilslutning til det fokus som er på å bekjempe grensehindre for slik å skape arbeidsplasser og vekst, og støtter målsettingen om å fjerne fem til ti hindre per år. Komiteen viser til at om disse målene nås, vil det i seg selv gi det nordiske samarbeidet øket legitimitet.

Komiteens medlem frå Senterpartiet understrekar at nedbygging av grensehinder mellom landa i Norden, der løns- og kostnadsnivå framleis er på eit relativt jambyrdig nivå, er eit gode, så framt det ikkje avgrensar Noregs handlingsrom til å imple-

mentere nasjonale løysingar der dette er føremålstenleg.

Komiteen støtter at Nordisk ministerråd prioriterer høyt internasjonalt samarbeid, især med Nordens naboland, og har merket seg at man har måttet avvikle sin virksomhet i Nordvest-Russland i april 2015. Komiteen og merker seg at en arbeidsgruppe er satt ned for å se på mulige nye mekanismer for allokering av støtte til nordisk-russisk samarbeid fra 2016.

Komiteen støtter videre Nordisk ministerråds vektlegging på samarbeidet i Østersjøregionen og Barentsregionen, samt Arktis og nabolandene mot sør og vest, og at det legges vekt på å videreutvikle dette samarbeidet, herunder gjennomføringen av EUs østersjøstrategi og Den nordlige dimensjonen på områder av særlig nordisk nytte.

Komiteen er enig i den videreutvikling og forsterkning som gjøres i samarbeidet mellom de nordiske utenrikstjenestene, og bekrefter den brede politiske vilje som finnes til å utnytte våre ressurser mest mulig effektivt. Det «nordiske hus» i Yangon kan være et godt eksempel.

Komiteen vil understreke bredden i det nordiske samarbeidet og viser til at meldingen i tillegg til utenriks- og forsvarssektoren redegjør for samarbeid på så ulike sektorer som kultur og utdanning, velferd, energi, miljø, sjeldne diagnoser, folkehelse, arbeidsmarked og arbeidsmiljø, likestilling, ernæring og mattrygghet, lovsamarbeid og samferdsel.

Komiteen viser til at de viktigste resultatene for innbyggerne i Norden skjer gjennom samarbeid på ulike sektorer, ved samordning av regelverk og nedbygging av grensehindre. Det parlamentariske samarbeidet i Nordisk råd spiller en viktig rolle som premissleverandør og pådriver i dette arbeidet.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til meldingen og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Meld. St. 6 (2015–2016) – om nordisk samarbeid – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 2. desember 2015

Anniken Huitfeldt

leder

Sylvi Graham

ordfører